

Minister van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal

**Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Directie Veiligheid en Bestuur
Bestuurlijke Aanpak

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beleidsreactie WODC-onderzoek 'Werkverandering onder
sekswerkers'

Datum

6 november 2025

Onze referentie

6858412

Bijlage(n)

2

Bijlage(n)

1. Beleidsreactie WODC-onderzoek 'Werkverandering onder sekswerkers'
2. WODC-onderzoek 'Werkverandering onder sekswerkers. Ervaringen en ondersteuning vanuit hun perspectief'

1. Aanleiding

Het Verwey-Jonker Instituut heeft in opdracht van het WODC onderzoek gedaan naar de (ondersteuning bij) werkverandering onder sekswerkers. Het onderzoek wordt door het WODC op 18 november 2025 openbaar gemaakt.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met verzending van het onderzoek en uw beleidsreactie daarop aan de Tweede Kamer. De beoogde datum van verzending is 18 november 2025.

3. Kernpunten

- Het onderzoek brengt in kaart wat sekswerkers en professionals vinden van de ondersteuning bij werkverandering onder sekswerkers. Naar aanleiding van de bevindingen wordt een aantal aanbevelingen gedaan over de begeleidingstrajecten.
- JenV heeft beperkte sturingsmogelijkheden heeft op de invulling van de begeleidingstrajecten, omdat dit bij gemeenten is belegd. Daarom wordt in de beleidsreactie aangegeven dat u dit onder de aandacht van gemeenten zal brengen. Daarnaast wordt de link gelegd met specifieke inzet vanuit het ministerie, waarmee u ook een toezegging aan het CDA gestand doet.

4. Toelichting

Achtergrond uitstapprogramma's sekswerk

In Nederland is sekswerk legaal, maar het heeft geen vanzelfsprekende positie op de arbeidsmarkt of in de samenleving. Sekswerkers hebben te maken met stigma. Hierdoor kan werkverandering uitdagend zijn. Het ministerie van Justitie en Veiligheid keert vanaf 2023 middels de Decentralisatie Uitkering Uitstapprogramma's Prostituees (hierna: DUUP) structureel 6 miljoen euro uit aan achttien centrumgemeenten ter financiering van uitstapprogramma's voor sekswerkers. Dit betreft een decentralisatie-uitkering waaraan de centrumgemeenten zelf invulling geven en waarover aan het ministerie geen financiële of inhoudelijke verantwoording wordt afgelegd.

Belangrijkste uitkomsten WODC-onderzoek

- Sekswerkers noemen als aantrekkelijke aspecten van het werk flexibiliteit en vrijheid, (snel) goede verdiensten, spanning, plezier en sociale contacten met klanten en collega's. Vervelende aspecten zijn stigmatisering, geweld, intimidatie en respectloos gedrag en (deels daaruit voortvloeiend) mentale en fysieke belasting. De laatste factoren vormen ook vaak de grondslag voor de motivatie tot werkverandering. Andere factoren die hieraan kunnen bijdragen zijn het krijgen van een verblijfsvergunning, het starten van een opleiding of leeftijd.
- Belemmerende factoren bij het overstappen naar ander werk zijn bijvoorbeeld een lager inkomen, een gebrek aan opleiding/werkervaring en/of taalvaardigheid en de verblijfsstatus. Ook huisvesting kan een drempel opwerpen. Uiteindelijk kiest de meerderheid (80%) van de sekswerkers in het onderzoek voor een functie buiten de sekswerkbranche (bijvoorbeeld horeca, schoonmaak, maatschappelijke zorg, het onderwijs of logistiek). Een kleinere groep (20%) blijft binnen de seksbranche, maar kiest voor veiliger, stabielere of professioneler werk.
- De ondersteuning die sekswerkers krijgen, is vaak gericht op meerdere leefdoelgebieden: praktische hulp bij werk of opleiding, begeleiding bij de start van een nieuwe baan, budget coaching, ondersteuning bij huisvesting en psychische ondersteuning. Sekswerkers vinden de volgende factoren bij ondersteuning belangrijk: kennis van de seksbranche, een niet-oordelende houding, een brede, integrale aanpak, een vaste contactpersoon, langdurige ondersteuning (inclusief nazorg), aansluiting op persoonlijke behoeften, behoud van eigen regie, begeleiding in de eigen taal, cultuursensitiviteit, (geografische) nabijheid van de hulporganisatie en contact met andere (ex-)sekswerkers. Sekswerkers waarderen de begeleiding van sekswerk-specifieke organisaties daardoor meer dan die van algemene hulp- en overheidsinstanties.
- Werkverandering verloopt zelden lineair: tijdelijke terugkeer naar sekswerk of heroverwegingen zijn gebruikelijk. Huidige ondersteuning gaat vaak uit van een binaire benadering: iemand doet sekswerk of niet, waardoor dit niet altijd aansluit bij de realiteit. Sekswerkers geven ook aan dat ondersteuning vaak gericht is op werk buiten de sekswerkbranche, terwijl sommigen binnen de branche willen veranderen.
- Ook professionals betrokken bij werkverandering van sekswerkers geven aan dat het afronden van trajecten vaak te vroeg gebeurt, terwijl blijvende betrokkenheid essentieel is om duurzame verandering te ondersteunen. Daarnaast wordt aangegeven dat laagdrempelige toegang en regionale dekking onvoldoende zijn en de samenwerking tussen hulpverleners en gemeenten versnipperd is en niet altijd soepel loopt. Tijdelijke woonplekken en werkervaringsplaatsen kunnen een belangrijke rol spelen bij de werkverandering, maar zijn momenteel schaars. Trajecten worden daarnaast vaak bemoeilijkt door onderliggende problematiek bij sekswerkers, zoals trauma, verslaving of psychische klachten.
- Onderzoekers geven acht aanbevelingen voor beleid en praktijk:
 1. Bevorder langdurige, integrale begeleidingstrajecten;
 2. Versterk de rol van sekswerk-specifieke organisaties;
 3. Vergroot de zichtbaarheid van het ondersteuningsaanbod;
 4. Bied ondersteuning die niet uitsluitend gericht is op uitstap seksbranche;
 5. Ontwikkel inclusieve en flexibele begeleidingstrajecten;
 6. Faciliteer contact met ervaringsdeskundigen en peers;
 7. Creëer veilige woon- en werkplekken;
 8. Herzien de opzet van de jaarlijkse 'DUUP-dag' t.b.v. uitstap seksbranche.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Bestuurlijke Aanpak

Datum
6 november 2025

Onze referentie
6858412

- Opgemerkt wordt dat de mate waarin de praktijk al aansluit bij deze aanbevelingen per regio verschilt. Er worden geen specifieke regio's genoemd in het onderzoek.

Inhoud beleidsreactie

In de beleidsreactie wordt allereerst benoemd dat centrumgemeenten zelf invulling geven aan de besteding van de DUUP-gelden, en dat het onderzoek om die reden onder de aandacht zal worden gebracht van de centrumgemeenten en aanwezigen bij de DUUP-dag. De DUUP-dag is een jaarlijkse landelijke bijeenkomst voor sekswerkers, zorgverleners, beleidsmakers en andere geïnteresseerden.

Daarnaast wordt de link gelegd met specifieke beleidsinzet vanuit het ministerie, waaronder de Aanpak versterking sociale en juridische positie sekswerkers, waarmee sinds 2023 (onder meer) acties zijn ondernomen om stigma te verminderen. In de beleidsreactie zegt u toe de Kamer per brief begin 2026 nader te informeren over de Aanpak.

In de beleidsreactie wordt aangegeven dat uw ministerie (de Directie Veiligheid en Bestuur) in gesprek gaat met de betrokken partijen bij de DUUP-dag over een mogelijke herziening van de opzet en invulling daarvan.

4.1 Politieke context

In de beleidsreactie doet u een toezegging gestand van voormalig SJenV Van der Burg aan voormalig Kamerlid Kuik (CDA) tijdens het commissiedebat mensenhandel en prostitutie van 17 mei 2023, om de in dat debat door haar gestelde vragen mee te nemen in het onderzoek: "(...) *Ik ben wel benieuwd of de Staatssecretaris in beeld heeft of de uitstapprogramma's in het land een succes zijn. Is dat evenredig, of is het resultaat in bepaalde regio's en bij bepaalde aanbieders duidelijk groter? Dan moeten we bekijken hoe het kan dat het daar beter gaat en op andere plekken minder. En hoe staat het met de urgentie voor woningen als je uit een omgeving moet worden gehaald? (...)*". In reactie op deze laatste vraag verwijst de beleidsreactie naar het wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting, waarin sekswerkers als doelgroep voor een urgentieregeling zijn opgenomen. Deze wet is op 3 juli 2025 aangenomen door de Tweede Kamer en is momenteel in afwachting van behandeling door de Eerste Kamer. Met betrekking tot de vraag over succesregio's kunnen onderzoekers geen statistisch significante uitspraken doen. In het algemeen is het van belang dat sekswerkers ondersteuningsmogelijkheden weten te vinden. Om die reden wordt verwezen naar de doorontwikkeling van www.sekswerkgoedgeregeld.nl, waarop ook informatie hierover zal worden opgenomen.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Bestuurlijke Aanpak

Datum
6 november 2025

Onze referentie
6858412